Jüdische Pester Zeitung.

יידישע פעסטער צייטונג

דיעזע בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר עסטערייכ-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולד.— קר. ע. ו.
האלביעהריג 5 גולד.— קר. ע. ו.
פיערטעלייהריג 2 גולד. 50 קר. ע. ו.
פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולד.— קר. ע. ו.
האלביעהריג 5 גולד. 50 קר. ע. ו.
פיערטעלייהריג 2 גולד. 75 קר. ע. ו.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פראנומעריראן
אונד דער פוסטאמט אין אלע
בעגינגס מיט דיעזע פוסטאנט דעם
ערסטען בלאטעס.
דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
וואיטצנער בולוואר נומ. 29
וואהרן מאן אויך דיא פראנקירטע
אנפרגען צו ענדרעי בעלאנגענדע.

Nr. 10. זעכצעהנטער יאהרגאנג פעסט, מיטטוואך כה טבת התרמ"ד. Pest, den 23. Jänner 1884.

דיא ארטהאדאקסע איינגאבע.

איר האבען בערייטס מיטגעטהיילט, דאס אינ-גע דעפיטאציאן דער ארטהאדאקסען יודען בים קולטוס-מיניסטער טרעפאדט פאר קורצעם ערשיע-נען איז, אים אידם איינע איינגאבע צו איבערר-יכען, דיא איינגאבע וואר גערען דיא דענקשריפט דער קאנגרעסלעכען דיסקוסיאן - פרעזידענטען גערכטעט, יעדלעכע דיא בעקאנגט, דיא יודישע-הערשטעלונג אייגעם אינהיטלעכען יודענטהומס אין איינאנדר ווישען, דא זאלאנגע דיא גענעהמיגט-טיגע צערשטעטונג אונד צערקליפטונג דער איינג-רישען יודענהייט אין פערשיעדענע שטעטען דייערס, אין איינע ענטגלייך דער יודישען געמיינדע-פערהעלט-נישסע אינמאנלך נעראבט ווערדען קאנן.

עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיא ארטהאדאקסען יודען, יעדלעכע אין איינער זאלכען יודענדער-פעראייניגונג איינען דעלינקאנס- אונד גע-וויסענס-צוואנג פערבלייבטען, גענען דיעזעם בע-שטרעבען דער קאנגרעס-פארטיא אינבעדינגט איינשטעהען מיסען. דען יודענטהום דער דענק-שריפט דער קאנגרעס-פארטיא האבען יוינערציש אללע בלעטער פעראפפענטליכט. דאך בלייבט דער אינהאלט דער ארטהאדאקסען נעגען-איינגאבע ביזהער ציעמליך אינבעראנדט. דיעזער מאנגע יל-דאך אינבערמיטטעלט דאס בולטס-מיניסטעראים דיא ארטהאדאקסע איינגאבע דער קאנגרעס-קאנצ-לייא, דאסיז דיעזע אידרע נעגען-בעמערקונגען צו דערזעלבען מאכע. אונד זא נעשאה עס, דאס דיא בלעטער דורך פערמיטטעלונג עכען דער קאנ-גרעס-קאנצלייא דיא ארטהאדאקסע איינגאבע צו-נעשיקט ערהיעלטען.

איר זאללען דיעזע איינגאבע, אידרען הייפט-שטעללען נאך, דער פאלגען לאסען. — דיעזע לייטען:

עקצעללענץ! דיא קאנגרעס-פארטיא האט אין אידער דענקשריפט דיא ווייטגעהענדען פראגען אבזיכטליך צו פערטיגען געזוכט. זיא האט נידט ע-ווערבונ. דאס דיא אינאנזיאציאן דער ארטהא-דאקסען דורך אייגע אללגעדאקסטע ענטשליעסונ-ונגען מאנקעאנירט יוארדען. — איך דיא אין דיעזער דענקשריפט ענטהאלטענען בע-הויפטונגען, דאס דיא מאסרילען בייא דען ארטהא-דאקסען פערהעלדאפט נעפיהרט ווערדען אונד דאס דיא ארטהאדאקסען יוינגערע-שיכטען (יוגנד) אינ-טערהאלטען, זיר נור נאך אינזאיאיר פערהייראטען. דיא ארטהאדאקסען יודען לאססען זיך אין אפטרא-טסמס אין נעפאנגעם אינטערעסעס, אינד יוא דא אינפרדיגונ דער איינגאבע שפאבט בע-טרעפפט, זא ווירד ווערבסס אין זאלך יוייס-ארטהא-דאקסען נעמיינען, יוערבען אין דייטשען אדער בהא-יוישען נעגענדען בעשטעהען. דאס איינגאבע אין דען יודען אין דאס דאנזאמסטע נעפפאלנע אונד פערבייטשט! — דיא ארטהאדאקסען יודען שיכ-טען זיך דורכאוס אין דער איינגאבע בעפאלליג-ונג נידט אב; זיא זינד זא עבען אים דיעזען נרונ-דע פיר „סומלטאנ-שולען", יוערבען אין דען מיט-דערן דער פערשיעדענען דאנעפפאנען בעיוידט ווער-דען.

עס איזט זאנדערבאר, דאס דיא קאנגרעס-ארטהאדאקסע אין אידרעם „ריבעראלסמוס", אין אידרער „פרייזינניגקייט" שפרעכט, יוייל פראגען יוערען: איזט דענן דאס יודענטהום דיא קאנגרעס-ארטהאדאקסע גלייכזאמס פערשיעדענע פארטיען פערא'אינגען מאכטע! דאס איזט קיינע פרייזינניגקייט, זאנדערן אים גענגעהיילע ענגהער-ציגקייט. דיא אם שאמנדפונקטע יודענליכער פרייזינניגקייט עדער רעליגיאנס-פארטיא איבער-לאססען ווערדען מיס, זיך עבען נאך איהרער איינ-גען רעליגיאזען איבערצייגונג איינצוריכטען. מאן זיעהט אללא, דאס דיא קאנגרעס-פארטיא דורך איהרע אינהיטליכקייט בעשטרעבונגען נור דיא געוויסענס-פרייהייט דער ארטהאדאקסען צו פע-רעטצען זוכען. יא יוא'הל, דיא קאנגרעסלער מאכ-טען דיא ארטהאדאקסען צום אנשלוסס אן איהרע פארטיא צווינגען, דאמיט זיא מיט ארטהאדאקסעם געלדע אידרע קאנגרעסלינען אנשטאלטען אונד איינרישטונגען ערהאלטען, יוערבען אנשטאלטען אונד איינרישטונגען יוערען אבר דען ארטהאדאקסען נידט בענוטצט יוערדען דיעפען. דיעם איזט יא דען אר-טהאדאקסען דורך דיא „ר ע ל י ג י א ן" אונטער-זאגט. אונטער זאלכען אומשטענדען קאנן מאן אבר קיינער איינהייט דער געפיהרדען אדער דער קאנ-גרעס שפרעכען. — דיא קאנגרעס-פארטיא האט אין דאבדער-סעמינאר פערבעטט, דעפפען בע-נוטצונג דען ארטהאדאקסען דיא „ר ע ל י ג י א ן" פערבעטט!

מאן זאגט, דאס דיא ארטהאדאקסען אין דער אללגעמיינען בולטונג צוריקגעבליבען זינד. — עס איזט וויכטיג, דאס דיא ארטהאדאקסען, וואס דיא „ר ע ל י ג י א ן" בעפרייפט, אויף דעם אללען שטאנדפונקטע שטעהען, דא זיא בעצייגליך דער „רעליגיא" קיינע צוגיינג אנערקענען, וואס אבער זאגט דיא בולטונג בעפרייפט, זא האבען דיא ארטהאדאקסען אין דערזעלבען זא גוט וויא אנדערע בוינער דעם לאנדעס זיך גערינג בעטהייליגט. מאן ווערד דאך, יוערבען דיא יודיש-ארטהאדאקסען געמיינדען צוי ערהאלטונ אידרער אללקס-שולען בייגעגען; יוען דיא אינד דא ווירקליך פערזומ'סס אראבאמסען, זא איזט דעם יא אויך בייא אנדערען קאנפעסאנען דער פאלל. אובריגענס זינד יא דיא בעראדדען דאנז, אים בייא עקגלייכען פערהיינ-נישסען דורך „ר ר" אינגרייפען דיא בעטרעפ-פענדען נעוועטצע צוי אינפרדונג צו בריינגען. — דיא קאנגרעס-פארטיא יוייזט דאך דאך, דאס דיא יוידען אין דען נאך דערלייכען קאמטאטען אונד אין דען בולטונג זעלבי צוריק זינד. יא יוא'הל! אבער דאס איזט יא אויך דיא בייסטליכע בעפאלקערונג נאכין אינגעבילדעט. יוי יוידע אבער זאגען, דאס אונ-נאכ אובערדיפט אינגעבילדעט זיא, יוייל עבען אין אינגען נאך-ליכען קאמטאטען דיא בעפאלקערונג שטארק צוריק איזט! עבענזא יוענינ דארף מאן זאגען, דאס עבען אללע ארטהאדאקסען יודען דעם דאנזעם אינגעבילדעט זינד, יוייל מאן דארוך הינ-יוייזען קאנן, דאס אים נאך דערען אינגאנרנס ווירקליך אויך אינגעבילדעטע יודישע געמיינדען עקסיסטיר-ען! — אובערדיס מיסען יוייר דאנגען פערלך פא-טעסטיגען, יוען מאן אללע פארקאממענדען פער-דער אין דער מאסרילען-פרדונג גערעדט דען אר-טהאדאקסען יוידען צו-יוילגט! אים אללגעמיינ-ען דיא מאסרילען דער ארטהאדאקסען געמיינדען דעכט נוט. פיר פעראינצעלטע פעדהלער קאנן מאן יוא'הל דאך נידט דיא גאנצע קאנפעסאן פעראנט-ווארטליך מאכען; מאנגן דיא שולד-פראגענדען פיר אידער פערלעדאסט מאסרילענפרדונג שפרעכנ-ענדע בעשטראפט ווערדען! יוייר האבען הייגענגען נידט בעשטראפט ווערדען; דאך מאנגע מאן, יוענ מאן נאכגעפפענדע מאסרילען-פרדען דיא הערדע אזט, דיא ארטהאדאקסען יוידען אים אללגעמיינען העבייא איים דעם שפיעלע לאססען, אונד מאנגע מאן דענן איך קיינע פערפיגונגען פרעפפען, דיא אויסשליעס-לך גענען דיא ארטהאדאקסע יודענהייט גערכטעט זינד! — דיא קאנגרעס-פארטיא האט דורך איהרע דענקשריפט וויגען ווידערהערשטעללונ דער איינהייט אים יודענטהומע אונגארנס דיא בע-דייטס ווידער איינגעקעהרט רוהע אונטער דען פארטיען גיערדענס געשטארט. דאך מאנגע דיא קאנגרעס-פארטיא אין פיר אללגמאל ווייסען, דאס קיינע מאכטאויפערד-דען עקסיסטירט, יוערבען דיא ארטהאדאקסען יודען צוינגען קאנגטע, אידרען בזהערינגען שטאנד-פונקט צו פערלאססען! דיא ארטהאדאקסען יודען זעטצען אידר פערטרוען אויף דיא פיערציג-יוערדיגע רוהמרייכע טהעטיגקייט דעם גענגנוהרט-גען קולטוסמיניסטערס. דאס ער איינע גנוואלטמא-מע פערלעטצונג דער רעליגיאזען אינטערעססען דער ארטהאדאקסען יודען נידט דולדען ווערדע. דיא ארטהאדאקסען יודען אונגארנס בישטען נור, דאס מאן אידרען שטאנדפונקט, יוערבער דעם רעכ-טע אונד דער גערעכטיגקייט גענוגטהוט, בערייט-ווילטען מאנגע!

זא ווייט דיא איינגאבע דער ארטהאדעקסען, ווייר ווערדען ווייטערהין אויך דיא גענעבעמערקונ-גען דער קאנגרעס-קאנצלייא מיטטהיילען, דאמיט מאן ענדליך אובער דיא בעשטרעבונגען בייידער פארטיען לייכט אונד קלארהייט ערהאלטע!

אינדעם מיסען ווייר ליידער מיט בעדויערן קאנסטאטירען, דאס דיעזער קאמפף דער פארטיען אינגערהאלב דער יודענהייט אונגארנס עבען יעטצט אם ווענגסטען אין דער צייט איזט. אובערהאלל איזט דער אונזוגנגע אונד באווייללונ אנט-סעמיטיסמוס אים שווינדען בעגריפפען, יעלבסס אין רוסלאנד אונד אין רומעניען, וא דער יודענהאס פיעדע בלוט-אפפער געפאדערט, שינט עס גנמעהר ציעמליך שטיל געוואדען צו זיין. דאדורך זינד עהער דיא דעגערירונגען יודענ-פינדליך, אלס עטוא דיא פאלקס-מאססען. אנדערס ליידער בייא אונס אין אונגארן, דא קאמטט יעלבסס אים פארלאמענטע דיא אנזע-נאנגסט „יודענ-פראגע" מאנטעגלך צוי שפראכע, אונגעזכטס זאלך טרוריגער ערשיינונגען זאללטען דיא יודען מנדעסטענס דען אינגערען קאמפף נידט פארטזוטעצען. דא זאללטען זיא דאך נידט קול-טוס-מיניסטער מיט „דענק-שריפטען" אונד „אינגא-בען" בעשטירמען, יוואהרוך זיא נור דאצו פעראנ-לאססונ בעטען, דאס דיא צייטונגען זיך פארטיערד-דענד מיט דען יודען אונד יודענ-געמיינדען בעשעפ-טיגען, יוא'ראן זיך דיא אנט-סעמיטען יוייס דעכט הערגלייך ערגאטצען. מאנגע דיא פארטיען דאך מאכען, וואס אידגען בעלייבט: מאנגן זיא נעוואלאנ, ארטהאדאקס אדער שמאמוס-קייא זיין; אללען דיא אינטעגיזלעם מיס יא נידט פאן זאלכען אינגערען צערוויר-פיססען מאנטעגלך נייס פערפאהרען; דיי-ווער קאמפף דער פארטיען אנגעזכטס דער דע-גיערונ, אנגעזכטס דעם לאנדעס אונד אנגעזכטס דער שארענפראהען אנט-סעמיטען קאנן ליידער דעם יודענהומע נימסער צו עדרע אונד צום הייל גערייכען. דאס זאללטען יוא'הל דאך אללע יודישען פארטיען בערוקזכטיגען אונד אויך בעהערציגען, יוענ אידגען דאס יוא'הל דעם נגוואמסט-יודענהומס ווירקליך יוארס אם הערצען לייגט!

דיא ארטהאדאקסע איינגאבע יוייר האבען בערייטס מיטגעטהיילט, דאס אינ-גע דעפיטאציאן דער ארטהאדאקסען יודען בים קולטוס-מיניסטער טרעפפט פאר קורצעם ערשיע-נען איזט, אים אידם איינע איינגאבע צו איבערר-יכען, דיא איינגאבע יוואר גענען דיא דענקשריפט דער קאנגרעסלעכען דיסקוסיאן - פרעזידענטען גערכטעט, יוערבען, יוא בעקאנגט, דיא יוידער-הערשטעללונ אייגעם אינהיטלעכען יודענטהומס אין איינאנדר ווישען, דא זאלאנגע דיא גענגעהמיגט-טיגע צערשטעטונ אונד צערקליפטונ דער איינג-רישען יודענהייט אין פערשיעדענע שטעטען דייערס, אין איינע ענטגלייך דער יודישען געמיינדע-פערהעלט-נישסע אינמאנלך נעראבט ווערדען קאנן.

עס איזט זעלבסטפערשטענדליך, דאס דיא ארטהאדאקסען יודען, יוערבען אין אייגער זאלכען יוידער-פעראייניגונ אייגען דעלינקאנס- אונד גע-וויסענס-צוואנג פערבלייבטען, גענען דיעזעם בע-שטרעבען דער קאנגרעס-פארטיא אינבעדינגט איינשטעהען מיסען. דען יוארטליך דער דענק-שריפט דער קאנגרעס-פארטיא האבען יוינערציש אללע בלעטער פעראפפענטליכט. דאך בלייבט דער אינהאלט דער ארטהאדאקסען נעגען-איינגאבע ביזהער ציעמליך אינבעראנדט. דיעזער מאנגע יל-דאך אינבערמיטטעלט דאס בולטס-מיניסטעראים דיא ארטהאדאקסע איינגאבע דער קאנגרעס-קאנצ-לייא, דאסיז דיעזע אידרע נעגען-בעמערקונגען צו דערזעלבען מאכע. אונד זא געשאה עס, דאס דיא בלעטער דורך פערמיטטעלונ עכען דער קאנ-גרעס-קאנצלייא דיא ארטהאדאקסע איינגאבע צו-נעשיקט ערהיעלטען.

יוייר יוא'ללען דיעזע איינגאבע, אידרען הייפט-שטעללען נאך, דער פאלגען לאססען. — דיעזע לייטען:

עקצעללענץ! דיא קאנגרעס-פארטיא האט אין אידער דענקשריפט דיא ווייטגעהענדען פראגען אבזיכטליך צו פערטיגען געזוכט. זיא האט נידט ע-ווערבונ. דאס דיא אינאנזיאציאן דער ארטהא-דאקסען דורך אייגע אללגעדאקסטע ענטשליעסונ-ונגען מאנקעאנירט יוארדען. — אויך דיא אין דיעזער דענקשריפט ענטהאלטענען בע-הויפטונגען, דאס דיא מאסרילען בייא דען ארטהא-דאקסען פערהעלדאפט נעפיהרט ווערדען אונד דאס דיא ארטהאדאקסען יוינגערע-שיכטען (יוגנד) אינ-טערהאלטען, זיר נור נאך פערהייראטען. דיא ארטהאדאקסען יودען לאססען זיך אין אפטרא-טסמס אין נעפאנגעם אינטערעסעס, אינד יוא דא אינפרדיגונ דער איינגאבע שפאבט בע-טרעפפט, זא ווירד ווערבסס אין זאלך יוייס-ארטהא-דאקסען נעמיינען, יוערבען אין דייטשען אדער בהא-יוישען נעגענדען בעשטעהען. דאס איינגאבע אין דען יודען אין דאס דאנזאמסטע נעפפאלנע אונד פערבייטשט! — דיא ארטהאדאקסען יودען שיכ-טען זיך דורכאוס אין דער איינגאבע בעפאלליג-ונג נידט אב; זיא זינד זא עבען אים דיעזען גרונ-דע פיר „סומלטאנ-שולען", יוערבען אין דען מיט-דערן דער פערשיעדענען דאנעפפאנען בעיוידט ווער-דען קאנן.

עס איזט זאנדערבאר, דאס דיא קאנגרעס-ארטהאדאקסע אין אידרעם „ריבעראלסמוס", אין אידרער „פרייזינניגקייט" שפרעכט, יוייר פראגען יוערען: איזט דענן דאס יודענטהום דיא קאנגרעס-ארטהאדאקסע גלייכזאמס פערשיעדענע פארטיען פערא'אינגען מאכטע! דאס איזט קיינע פרייזינניגקייט, זאנדערן אים גענגעהיילע ענגהער-ציגקייט. דיא אם שאמנדפונקטע יוידרלידער פרייזינניגקייט עדער רעליגיאנס-פארטיא איבער-לאססען ווערדען מיס, זיך עבען נאך איהרער איינ-גען רעליגיאזען איבערצייגונ איינצוריכטען. מאן זיעהט אללא, דאס דיא קאנגרעס-פארטיא דורך איהרע אינהיטליכקייט בעשטרעבונגען נור דיא געוויסענס-פרייהייט דער ארטהאדאקסען צו פע-רעטצען זוכען. יא יוא'הל, דיא קאנגרעסלער מאכ-טען דיא ארטהאדאקסען צום אנשלוסס אן איהרע פארטיא צווינגען, דאמיט זיא מיט ארטהאדאקסעم געלדע אידרע קאנגרעסלינען אנשטאלטען אונד איינרישטונגען ערהאלטען, יוערבען אנשטאלטען אונד איינרישטונגען יוערען אבר דען ארטהאדאקסען נידט בענוטצט יוערדען דיעפען. דיעם איזט יא דען אר-טהאדאקסען דורך דיא „ר ע ל י ג י א ן" אונטער-זאגט. אונטער זאלכען אומשטענדען קאנן מאן אבר קיינער איינהייט דער געפיהרדען אדער דער קאנ-גרעס שפרעכען. — דיא קאנגרעס-פארטיא האט אין דאבדער-סעמינאר פערבעטט, דעפפען בע-נוטצונ דען ארטהאדאקסען דיא „ר ע ל י ג י א ן" פערבעטט!

מאן זאגט, דאס דיא ארטהאדאקסען אין דער אללגעמיינען בולטונ צוריקגעבליבען זינד. — עס איזט וויכטיג, דאס דיא ארטהאדאקסען, וואס דיא „ר ע ל י ג י א ן" בעפרייפט, אויף דעם אללען שטאנדפונקטע שטעהען, דא זיא בעצייגליך דער „רעליגיא" קיינע צוגיינ אנערקענען, וואס אבער זאגט דיא בולטונ בעפרייפט, זא האבען דיא ארטהאדאקסען אין דערזעלבען זא גוט וויא אנדערע בוינער דעם לאנדעס זיך גערינ בעטהייליגט. מאן ווערד דאך, יוערבען דיא אללגעמיינ-ען דיא ארטהאדאקסען יודיש-ארטהאדאקסען געמיינדען צוי ערהאלטונ אידרער אללקס-שולען בייגעגען; יוען דיא אינד דא ווירקליך פערזומ'סס אראבאמסען, זא איזט דעם יא אויך בייא אנדערען קאנפעסאנען דער פאלל. אובריגענס זינד יא דיא בעראדדען דאנז, אים בייא עקגלייכען פערהיינ-נישסען דורך „ר ר" אינגרייפען דיא בעטרעפ-פענדען נעוועטצע צוי אינפרדונ צו בריינגען. — דיא קאנגרעס-פארטיא יוייזט דאך דאך, דאס דיא יוידען אין דען נאך-ליכען קאמטאטען אונד אין דען בולטונ זעלבי צוריק זינד. יא יוא'הל! אבער דאס איזט יא אויך דיא בייסטליכע בעפאלקערונ נאכין אינגעבילדעט. יוי יוידע אבער זאגען, דאס אונ-נאכ אובערדיפט אינגעבילדעט זיא, יוייל עבען אין אינגען נאך-ליכען קאמטאטען דיא בעפאלקערונ שטארק צוריק איזט! עבענזא יוענינ דארף מאן זאגען, דאס עבען אללע ארטהאדאקסען יودען דעם דאנזעם אינגעבילדעט זינד, יוייל מאן דארוך הינ-יוייזען קאנן, דאס אים נאך דערען אינגאנרנס ווירקליך אויך אינגעבילדעטע יודישע געמיינדען עקסיסטיר-ען! — אובערדיס מיסען יוייר דאנגען פערלך פא-טעסטיגען, יוען מאן אללע פארקאממענדען פער-דער אין דער מאסרילען-פרדונ גערעדט דען אר-טהאדאקסען יוידען צו-יוילגט! אים אללגעמיינ-ען דיא מאסרילען דער ארטהאדאקסען געמיינדען דעכט נוט. פיר פעראינצעלטע פעדהלער קאנן מאן יוא'הל דאך נידט דיא גאנצע קאנפעסאן פעראנט-ווארטליך מאכען; מאנגן דיא שולד-פראגענדען פיר אידער פערלעדאסט מאסרילענפרדונ שפרעכנ-ענדע בעשטראפט ווערדען! יוייר האבען הייגענגען נידט בעשטראפט ווערדען; דאך מאנגע מאן, יוענ מאן נאכגעפפענדע מאסרילען-פרדען דיא הערדע אזט, דיא ארטהאדאקסען יוידען אים אללגעמיינען העבייא איים דעם שפיעלע לאססען, אונד מאנגע מאן דענן איך קיינע פערפיגונגען פרעפפען, דיא אויסשליעס-לך גענען דיא ארטהאדאקסע יודענהייט גערכטעט זינד! — דיא קאנגרעס-פארטיא האט דורך איהרע דענקשריפט וויגען ווידערהערשטעללונ דער איינהייט אים יודענטהומס אונגארנס דיא בע-דייטס ווידער איינגעקעהרט רוהע אונטער דען פארטיען גיערדענס געשטארט. דאך מאנגע דיא קאנגרעס-פארטיא אין פיר אללגמאל ווייסען, דאס קיינע מאכטאויפערד-דען עקסיסטירט, יוערבען דיא ארטהאדאקסען יודען צוינגען קאנגטע, אידרען בזהערינגען שטאנד-פונקט צו פערלאססען! דיא ארטהאדאקסען יודען זעטצען אידר פערטרוען אויף דיא פיערציג-יוערדיגע רוהמרייכע טהעטיגקייט דעם גענגנוהרט-גען קולטוסמיניסטערס. דאס ער איינע גנוואלטמא-מע פערלעטצונ דער רעליגיאזען אינטערעססען דער ארטהאדאקסען יودען נידט דולדען ווערדע. דיא ארטהאדאקסען יودען אונגארנס בישטען נור, דאס מאן אידרען שטאנדפונקט, יוערבער דעם רעכ-טע אונד דער גערעכטיגקייט גענוגטהוט, בערייט-ווילטען מאנגע!

זא ווייט דיא איינגאבע דער ארטהאדעקסען, ווייר ווערדען ווייטערהין אויך דיא גענעבעמערקונ-גען דער קאנגרעס-קאנצלייא מיטטהיילען, דאמיט מאן ענדליך אובער דיא בעשטרעבונגען בייידער פארטיען לייכט אונד קלארהייט ערהאלטע!

אינדעם מיסען ווייר ליידער מיט בעדויערן קאנסטאטירען, דאס דיעזער קאמפף דער פארטיען אינגערהאלב דער יודענהייט אונגארנס עבען יעטצט אם ווענגסטען אין דער צייט איזט. אובערהאלל איזט דער אונזוגנגע אונד באווייללונ אנט-סעמיטיסמוס אים שווינדען בעגריפפען, יעלבסס אין רוסלאנד אונד אין רומעניען, וא דער יודענהאס פיעדע בלוט-אפפער געפאדערט, שינט עס גנמעהר ציעמליך שטיל געוואדען צו זיין. דאדורך זינד עהער דיא דעגערירונגען יודענ-פינדליך, אלס עטוא דיא פאלקס-מאססען. אנדערס ליידער בייא אונס אין אונגארן, דא קאמטט יעלבסס אים פארלאמענטע דיא אנזע-נאנגסט „יודענ-פראגע" מאנטעגלך צוי שפראכע, אונגעזכטס זאלך טרוריגער ערשיינונגען זאללטען דיא יודען מנדעסטענס דען אינגערען קאמפף נידט פארטזוטעצען. דא זאללטען זיא דאך נידט קול-טוס-מיניסטער מיט „דענק-שריפטען" אונד „אינגא-בען" בעשטירמען, יוואהרוך זיא נור דאצו פעראנ-לאססונ בעטען, דאס דיא צייטונגען זיך פארטיערד-דענד מיט דען יודען אונד יודענ-געמיינדען בעשעפ-טיגען, יוא'ראן זיך דיא אנט-סעמיטען יוייס דעכט הערגלייך ערגאטצען. מאנגע דיא פארטיען דאך מאכען, וואס אידגען בעלייבט: מאנגן זיא נעוואלאנ, ארטהאדאקס אדער שמאמוס-קייא זיין; אללען דיא אינטעגיזלעם מיס יא נידט פאן זאלכען אינגערען צערוויר-פיססען מאנטעגלך נייס פערפאהרען; דיי-ווער קאמפף דער פארטיען אנגעזכטס דער דע-גיערונ, אנגעזכטס דעם לאנדעס אונד אנגעזכטס דער שארענפראהען אנט-סעמיטען קאנן ליידער דעם יודענהומע נימסער צו עדרע אונד צום הייל גערייכען. דאס זאללטען יוא'הל דאך אללע יודישען פארטיען בערוקזכטיגען אונד אויך בעהערציגען, יוענ אידגען דאס יוא'הל דעם נגוואמסט-יודענהומס ווירקליך יוארס אם הערצען לייגט!

ראבבינער דא איספאלגנג דעם „טרוי-שיינעס" פיר דיעזעס עהר-פאאר. דער ראבבינער ערדאך פערוויינערטע דא איספאלגנג דעם געווינשטען טרויע-שיינעס, אינדעם ער זאגטע: איך האבע דיע-זעס פאאר נאר ניכט געטרדט, אינדערן בלאס „איינגעזוינגעס". -- דער יונגע מאנן האט נון דורך זיינען אדוואקאטען בים בעצירקס-גערינכטע אין גאדאלא, צו ווערלכעם איך פעטצעל גערארט, דא שטראפאנצייגע ערשטאטען לאסען. דא פער-האנדלונג זאלל דעמנעכסט שטאטפינדען." — זא ווייס דער טראקעגע בערינכט. וויא זיך דא דיעזער ראבבינער פערא נטוואר טען ווירד, דאס איזט זעהר שווער צו ערראטהען. וויאס האטע דאס מערכען אין דער „מקוה" צו טהון, נאכדעם דער ראבבינער א געוויאיסע, דאס דער אבערטרישט פאס בריס-טענטהומע אינס ודענטהום אין אינגארן געזעטצלך ניכט געשטאטטעט איזט: יעטצט מאכטע ער דאס זאגצע אבריינגען, אינדעם ער א זאגטע, דאס ער בייא דעם עהר-פאאר נאר קיינע טרייאונג פארגע-נאממען (יאהל, ווייל דא ברייט „כרסטן" וואר, אללין ווייאז דאנן דא „מקוה"? אונד וואס פער-שטעהט דענן דיעזער ראבבינער אונטער דעם איסדרוקע „איינגעזוינגעס"? — דאך ווייר מאגען אינס ניכט דען כאפ ניכט „איינגען דיעזעס ראבבינער צערברעכען. מאגע ער זעלבסט זעהען, וויא ער זיך אויס דיעזעס שווינדעל מיט הילער הויט הערויס-צייעהען ווירד!

* (ווידר בלייבט ווידר!) דיעזער טאגע וואורדע אין בערוהמטער „דישער אדוואכאט צום „הרסטענ-באלד" איינגלאדען. ער זאגטע „עדאך דען בייא אויס ערשיינענען שווידענען; מיינע הערערן! דא אין אהרדס בלאל-קאמטע קיין איינציגער „דישער שטודענט איזט, זא נעהע איך ניכט!" אייער דער שטודענטען זאגטע הערויס: אבער איך דא הערען סעגנטעשי אונד דאטוואנגי זיר זא מיטגלידער אינזערעס „אמטעס!" — „א יאהל! (דיעזע דער אדוואכאט) אבער דיעזע זיר זא „נעטוויפטן" — „גלייכצעס מיר, הערר דאקטאר! (ערוידערטע אייגער דער שפרעכער: אב נעטייפט אדער ניכט. יה: בלייבט יה!) — הויר דאס „טייפ-וואסער" ערגענט בייא אונס קיין יודע פיינרשאפט, אכטונג אדער פער-עהרונג!" —

* (ענדע דער קראטיזען שקאנדאל.) אויס אנדאס ווירד פאן נעט-טערן טאגעבלאטטערן: דא אינערהאלטען שקאנדא-לע, ווערלכע דא איסגרסס לעקען אין אינזערעם לאנדטאג פאטריאטישע פעראייאכטען, דאבען אידר ערדע דאיזר ערגיבט, דאס דיעזע אייגע צו-טרייפט דיעזע מאעגסטע פערלעזונג יאוידע. קראפט דערען, דער לאנדטאג פיר אינבעשטיממטע צייט נעשפערדט יאוידע. עס יאר 12 אויר מיטטאג, דער דעפיטירטע אייגיטש העלט עבען אייגע ערדע, אדס זיך דער באנגס פראטעלך ערהאב.

שאפ-ע ל ל ע. אין פאריער וואכע וואורדע 18000 שטיק פערשיעדענער נאטשטענען פערקיאפט. אונד צוואר: דייסשוואללינע 2.80 — 3. נולד, באטשקער אונד באנאטער —נולד פער פאאר. — טרקישע אונד מאצעדאנישע 4—5 נולד. פער 56 קילא. (אללעס פער 2 פערצענט ראבאטט)

ל א מ מ-ש ע ל ל ע, קראאטישע קישנער-וואארע 115 —125 נולד. (פער 102 שטיק)

נ א י מ-ש ע ל ל ע: וועבענבירנער צו 136 נולד. פער 100 שטיק.

ה י י מ ע פער 100 קילא, פטראקענע אינגאריישע אכסען-הייטע — קילא צו 108—112 נולד — דעטטא קוה-הייטע — קילא 105 108 נולדען פער פאאר. — ראהריישע 12.50—13.50 נולדען. קאלב-פעללע אהנע קאפפע 220—224 נולד מיט קאפפען.

ל ע ד ע ר. נעפאקטעס פפונדלעדער פאן 26—27 ק. 168 172 נולד. אינמאל פערזיעטצע טעריצען פאן 10—15 קילא 164—166 נולד. צווייטאל פערזיעטצע טעריצען 17—18 קילא צו 162—164 נולד. אונד דריטטאל פערזיעטצע טעריצען 19—22 קילא 165—166 נולד. — א ב ע ר-ל ע ד ע ר: קוה-הייטע נעטערבטע 5 — 6 קילא 215—230 נול. נעטאנגנע 6—7 קילא 205—215 נולד.

ק א ל-ש ע ל ל ע נעטערבטע 6—8 קילא 365—375 נולד. בייזעע 9—12 קילא 445—465 נולד.

ש א א פ ו ו א ל ל ע. אין פאריער יאכע וואר דאס נעשעפט ייייאר, עס ווירדען 200 מטרצ פערקיאפט. אי צ' באנאטער צאהל. 44—45 נול. אונד פערכיישע 67 — 68 נולד. (אללעס פער 55 קילא)

ווייצענ-ש ע ד ל ע.

ווייצען. פערקיאפט וואורדען 25000 מעטרצ' פייטע: אינגאריישע-ווייצען 77—82-קילא 9.85—10,45 נול' פער מעטרצענט.

ק א ר ן, אינגאריישע 68—72-קילא 8.25—8,45 נולד' פער מטרצ.

נ ע ר ס ט ע פראוואנישע 60—64-קילא —.9—11,50 נולדען.

ה א פ ע ר אינגאריישע 7.05 — 7.30 נולדען פער מעטרצ-צענטנער.

ק ו ק ו ר ו ץ 6.90 — 7. נולדען —

ו ו י ז ע נ-מ ע ה ל, נו' 0: 19,50—20.50 נולד, נו' 1: —19—19.50 נולד. נו' 2: —17.—18. נולדען. נו' 3: 16—17,25 נול' אללעס פער מטרצטר.

ק א ר ן-מ ע ה ל נו' 1: 14.75—15,75 נולד. נו' 2: 12—13.25 נולדי פער מטרצטר.

ש פ ר י נ ס ו מ 30.75 —31 נולדען פער 10000 דישטע-פערצענט.

ר י נ א ה 25—42.75 נולדען פער 100 קילא

לאנטאא-צייטונג פאם 19. יענגער 1884.

בודאפעסט	27	80	31	40	37
לינץ	. .	52	12	40	71
טריעסט	28	82	88	56	43

פערא נטוואר טליכער רעדאקטער: מאיר בריי ריין.

אונד דיא ערוויהנטע אללערהאכסטע צייטריפט פערלאו. דא ריעף איוויטש: „נון, נון, וואנן זאלל איך אבער מיינע רעדע פאללענדען? זאלל איך דענן דיא צווייטע העלפטע דער רעדע בין צום נעכסטען לאנדטאג אין דער קעהלע שטעקען האבען? — דאך דער פרעזידענט פערלעזט זיינען זיטץ אונד זאגטע: „פיר עטצט איזט דיא אינגליקליכע קאמא. דיע צו ענדע: דער לאנדטאג איזט גשפערט. איך נעהמע אבשיעד פאן דער פערזאמלונג: פעללייכט זאגאר פיר עוינע צייטען!

נ ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט.

פ ע ס ט ע ר-ב ר ו ז ע.

ק א ר ן (נייא) 7.45 7.80 נולד.

נ ע ר ס ט ע, פיסטער-וואארע —.7.35—7. נולד. מאלצ. וואארע 7,75—8.50 נולד.

ה א פ ע ר (נייא) 6,90—7,10 נולד.

ק ו ק ו ר ו ץ 6,15—6,20 נולד.

ר ע פ פ פער איינס.פעסטמכער 1884 צו 14.25 14,50 נולד.

מ ע ה ל ד ר י י ז ע (פער 100 קילאגראמם וואמטט זאק, פרייא אב פעסט): נו' 0: 18 נולד. 60 קר. נו' 1: 18 נולד. — קר, נו' 2: 17 נול. 40 קר, נו' 3: 16 נולד' 90 קר. נו' 4: 16 נולד' — קר. נו' 5: 15 נולד' — קר. נו' 6: 14 נולד. 20 קר. נו' 7: 13 נולד' 20 קר. נו' 8: 12 נולד' 20 קר. נו' 9: 10 נולד. 50 קר. נו' 10: 8 נולד' 60 קר. פינע קלייע 4.80 נולד. נראבע קלייע 4.80 נולד.

ה י ל ז ע נ פ ר י נ ס ע: עדכסען אינגאריישע 10—12 נול. לינטען 12—18 נול. פיאאלען נראבע ווייצע 9,50—10 נול. צווייעגעל-באהנען 11 — 12 נול. יאהע הירזע 7,35 נול. הירזע בריין 11,75—12, נול. מאהן נייטיי 26 נולד. בלוטע 28—30 נולד. קומעל 03 נולד. דאפאאטע נול. ו ו י ז ק ע ן 7.50—7.25 נולד. (אללעס פער 100 קילא)

ש פ ר י נ ס ו מ. נייע מעטראדע, אים קלייטען 29,75, אים גראאסען 29.25 נולד. אללע מעטראדע 32.75 — 33. נול. אללעס פער 100 לוטער פערצענט.

ק א ר ט א פ פ ע ל ן צו 2,50—2,60 נולד.

צ ו ו ע ט ש ק ע ן: באאנישע אין זאק 16,52 — 19,20 נולד.

צ ו ו ע ט ש ק ע נ ט ר ע נ (לעקייא) 22,50 נול

נ י מ פ ס 12,50 — 11 נולד.

צ ו ק ע ר ר א פפינאדע 13,50—14,75 נולד. מעלטע 42—43 נולד. ווייסעל-צוקער 16,50 נולד.

ת א נ נ ע נעלטערטער 37 נולד.

ו ו א כ ס ראוטעער צו 18 נולד.

ק נ א פ פ ע ר ן אינגאריישע פיטטאר 17,50—17 נולד.

ק ל ע ע ז א מ ע ן אינגאריישע 62—70 נולד.

ר א פ ה ק ל ע ע 62—64 נולד.

ו ו י נ ש ט ו י ן 58—70 נול. יע נאך ווייאלטעט.

ר י נ א ל צו 45. נולד. פערפעט.

ר ע פ פ-ק ו נ ע ן 6,50 נולד.

א נ ו ש ל י ט ט (הלב) 51.—51,50 נולד.

פ ע ר ל ע ל ע א מ ס 23,25—26,75 נולד

פ ר ו כ ט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען (נ ו י ע ר)	קוינטאלשטא פר. דעפטשל.	פער 100 קילאגראמם
נאדר-אינגאריישער	75	.
„	76	.
„	77	8.95 — 9.—
„	78	9 — 9.05
„	79	9.10 — 9.15
„	80	9.20 — 9.25
„	81	9.30 — 9.35
	75	
פעסטער-באדען	76	
„	77	9.20 — 9.25
„	78	9.30 — 9.35
„	79	9.40 — 9.45
„	80	9.55 — 9.60
„	81	9.65 — 9.70
	75	
טרייס	76	
„	77	9.30 — 9.35
„	78	9.40 — 9.45
„	79	9.50 — 9.55
„	80	9.60 — 9.65
„	81	9.70 — 9.75
	76	
ווייסגבורגער	77	9.20 — 9.25
„	78	9.30 — 9.35
„	79	9.40 — 9.45
„	80	9.55 — 9.60
„	81	9.65 — 9.70

פ ר י כ ט ע	קוינטאלשטא פר. דעפטשל.	פער 100 קילאגראמם
קארן . . .	70 —	7.70 — 8
נעדרסטע מאלץ	62	
„ פוטטער	62	7.60 — 8.80
האפער	40	6.80
קוקורוץ באנאטער	75	6.75 — 6.80
אנדערע	73	6.60 — 6.75
הייטע	—	6.90 — 7.30

			פער 100 קילאגראמם
ווייצען	פער דעפטשל	פיטטר-אחד	9.20 — 10
קוקורוץ	„	„	6.63
נעדרסטע	„	„	
האפער	„	„	6.81
	„	„	
	„	„	

ז א ס מ ע ה ל		קר.	מ.
נעפטער	0	18	60
„	1	—	18
„	2	17	40
„	3	16	90
„	4	—	16
„	5	—	15
„	6	14	20
„	7	13	20
„	8½	12	20
		10	50

דער זאק צו 1.0 קילאגראמם		
פייא מאהן		
שפיריטוס: אלטע מעטאלע פרטפלטר	33	50
„ נייע „ קאטאפלע	31	—

קורז-טאבעללע פאם 19. יענגער

נעלד-קורז	קר.	מ.
לונדער-אקטיען	—	—
וויענער	5	71
פפנדבריעפע-אינגאריישע 8 נולדען נולד.		
שטק (20 פראנקען)	9	60
נאטאלדאלער	9	58
דייטשע ריייכסבאנקנאטען	59	30
20 מארק-שטיקע	11	85
אמסטרדאמער	1	17

ל א ז ע		
1854-ער 4-פרעצענטיגע שטאאטס-לאזע	123	50
1860-ער „ „	138	—
דטטאא „ „	147	—
1864-ער לאזע צו 100 נולדען	169	25
דטטאא „ 50 „	168	50
באדא רוטענטיזע	147	25
מיטלמיר-לאזע	19	25
קלעזע-לאזע	170	—
לאטטאריע-לאזע צו 40 נולדען	38	25
אינגאריישע אייזענבאהן-אנלעהען	110	50
וויינבערגער-אנלעהען-אנלעהען	19	50
פפנדבריעפע דער אינגאריישען באנק	18	—
באדענער לאזע צו 10 נולדען	18	50
„ „ „ 20 „	3	50
שפנער לאזע „ 40 „	—	36
מאלטער לאזע „ 40 „	—	20
וולאלפס לאזע „ 10 „	—	—
מאלס לאזע „ 10 „	22	
מאלצבורגער לאזע „ 20 „	48	5
פס.-לאנדאנער לאזע „ 40 „		

ל א ז ע.	קר.	מ.
פאאלבלום-לאזע צו 20 נולדען.	23	—
פרוטטער לאזע „ 100 „	126	—
דטטאא „ 5 „	64	—
וואלדשטיין-לאזע „ 20 „	27	75
וינדישגרעץ „ 20 „	37	—
אינגאריש-פרעמדע-לאזע צו 100 נולדען	113	—
פרוטטער-לאזע	110	75
וויינקעלבלאט	123	60

ו י נ ד ט-פ אפ ע ר ע		
אינגאריש נאדרענטע „ 6%	121	20
דטטאא „ צו „ 4%	88	90
אינגאריש פאסטע-רענטע	86	70
אינגאריש ריינטענפאפפיעדען	100	—
דטטאא באנאטע	100	—
וועגבאנישע	94	50
באנאטע	99	10
בוקארעסט	97	—
אינגאריש אייזענבאהן-אנלעהען	140	25
וויינבערגער-אנלעהען-אנלעהען	97	50
פפנדבריעפע דער אינגאריש. באנק.		
פרוטטע צו 5 אינגאריש פרוצענט	100	—
דער אינגאריש וויאסטרקען באנק צו 4½ פרוצענט	94	—
דער אינגאריש אללגעמיינען באנק.		
קרדיט-אנשטאלט צו 5½ פרוצענט	100	—
דער אסט-באנק	92	75
„ נאדר-אסט-באנק	147	—

Eigenthümer und verantwortlicher Redakteur: M. REIS.

Budapest, 1884. Druck, v Moritz BurianWaitznerboulevard.

דעכטינען, זא ווערט איך זא טראטין איהרער אטטלכען שטעללונג צור פעראנטווארטונג צוהיען, אינען שמאך בעריטען, אונד עס ווירד זא דיעפאן קיינע מאכט רעטטען קאנגען!"

נון שווינג אנאדי איך נאך דען שטאק דיעה הערען וויעדערט מיט דאנגערנדער שטימע צו: „גבען זא מיר אייפלעדונג, אדער איך פערשווייע מיר זאגליך אינע זאלכע גנאנגטהאונג, ווא זא אינע זאלכע פערדעגען, אינד מאן וויל זא זאל כען לייטען, גנוגנאיבער צו געברוכען פפלעגנ! איך בין נכט דער מאן, מיט דעם מאן זא אומגעהען קאנן, אונד ווען זא איך טייזענד רעכען דעטטען, איך ערטשיעס, איך פערגיכטע זא!" — צוליעטצט דיעה אנאדי הערען וויעדערט שטרענג: „צו. איך דען בעריכט עייזערגטען הערען אלטסאנדער פון לייזאן אינד בארון בארקיץ, דיא הערען וויעדערט איפגעדאלטען דאטטען, דיעה אנאדי צו: „לאסטעט דאך דיעה שון שוכען דאן!" — דיעה דער טראטבעשאנד בעצוגליך דער שטרעפלכען האנדלונגס. ווייזע אנאדיס! — זא איזט עס נאך אלדערעס אפפענבאר אינד גוטעטעלך ערווייזען, דאס דער אנגעשטיגטע גוטא אנאדי דורך דיעה אבען אנגעפיהרטע האנדלונגסווייזע, דורך דיעה נעפעהרלכען בעדראהונגען דעס אבער-שטאמטס-אנוואלטס שטעלפערטרעטערס הערען וויעדערט דער ערפללונג דיעער נוטעטצלכען איפגאבע אינד ווערענד דער פיהען איפאיבונג דיעער אטטלכען טרעטגקייט דאס דיעה אינד דיעה אנדרעאנגען אינד אנגעהיכען דאס „פערבעכען דער נעוואלטטרעטונג" גנגען דיא בעהאדיגע פעראבט דאס. — זא ווייס דער אנדראנג-אנטראג דער אבער-שטאמטס-אנוואלטשאפט. ווייל דער ווידערגעגשאנגט דאריין, ווילכע שטראפע דער נייטיגדיא דער הערווארף דאס „פערבעכען דער נעוואלטטרעטונגס" גנגען דיא בעהאדיגע פעראבט דאס. — זא ווייס דער אנדראנג-אנטראג דער אבער-שטאמטס-אנוואלטשאפט. ווייל דער ווידערגעשאנגט דאריין, ווילכע שטראפע דער נייטיגדיא דער הערווארף דאס „פערבעכען דער נעוואלטטרעטונגס" גנגען דיא בעהאדיגע פעראבט דאס. — זא ווייס דער אנדראנג-אנטראג דער אבער-שטאמטס-אנוואלטשאפט.

" (דער פרייגנטאר דער שענק) דאט נכט בראט איינע גאנצע ווייל פון מארדטאטען, אן פיינגס-פעריגאנגען פעראבט איינגשאנדען, זאגדערן דאס דערזוכבע אויך דיעה אנגעפיהרטע דיעה אנאדי אין דאנאט אין אינגפאלגע אנגעבליכען אין דיעה אנגעגנגען דיעה אנאדי אין דיעה אנגעגנגען דיעה אנאדי אין דיעה אנגעגנגען דיעה אנאדי

פערשיעדענע ניאיגקייטען.

* (דיא פערפיגונג געגען דיא עסטערריי־אונגארישען יודען.) איז ווען ווידר פאם 21־טען דיעזעס טעלעגראפירט: „דיא בלעטער בראכטען דיא מעלדונג, דאס דיא רוסישע רעגיערונג דיא יידישען אינטערטאנען דער עסטערריי־אונגאריישען מאנארכיע איז דעם געביעט רוסלאנדס איינגעוויזען האבע. מאנליך, דאס אן דער זאכע איך עטוואס וואהרעס איזט. זאפיעל יעראך איזט געווים, דאס אינזער נעמייזאמער מיניסטער דעם איסערן, גראף קאלנאקי, פאן דיעזער פערפיגונג דער רוסישען רעגיערונג נאך קיינע אמטליכע קענטנים האט. דא ער ואכסט געגען איינע זאלך אונגערעכטע מאסרעגעל, אבגלייך זיא נור געגען יודען געריכטעט איזט, געווים זאגלייך איינגעשטאנען ווערע! אין עסטערריי־אונגארן זינד דיא יודען בירגערלך אונד פאליטיש גליכבערעכטיגט. עס קאנן דאהער ניכט שטיל־שווייגענד געדולדעט ווערדען, ווענן דיא רוסישע רעגיערונג ווירקליך דיא יידישען אונטערטאנען אונזערער מאנארכיע אים רוסלאנד איסוויזען זאלטע.“ — (ווי זינד מיט דיעזער דרעפשע פאלקאממען צופרידען, דא דאס אייסטרעטען דעם גראפען קאלנאקי צו גונסטען דער יידישען אונטערטאנען אונזערער מאנארכיע ביא דער רוסישען רעגיערונג אום זא ווענגער ערפאלגלאס בליבען קאנטע, נאכדעם א״ד גראף קאלנאקי פיהער דער גוואנדטע עסטערריי־אונגארן אם רוסישען האף ווار, ווא ער איך הייטע נאך אינגען זעהר בעריטענדען אינפלוס האט!)

* (איבער דאס יידישע מעדבען אים לעמבערגער קלאסטער) ווירד אים לעמבערג פאם 21־טען דיעזעס טעלעגראפירט: דאס 14־עהרינע יודענ־מעדכען הייה ריבה פיפפ, דערען פאטער זאפיעלע אנשטענגען געמאכט, אים זא אים דעם גאנגען־קלאסטער צו בעפיהען, וואהרעד הייטע אין דער קלאסטער־קירכע ווירקליך געשיפט אונד צוואר דורך דען בישאף סעמבראטאוויטץ, אלס טיפ־גיינען וואהרען אנוזעונד דער לאנדטאגס־אבגעארדנעטע געריכט־ראטה גראף רוסקאצקי, אונד דיא שטאטהאלטערין, פרוא צאלעסקא. — ווי דאכטן בעריהמט אין פארגער נוממער דיא בעוואהרנסנסע איס. געשפאכען, דאס ווערענד דער אינגלקליכע פאטער פאן בעראהרדע צו בעראהרדע זיך אבמיהט אים זיינע טאכטער אים דעם קלאסטער הערויסצובעקאממען — דיעזע מישטלערווייזע אין אלדער שנעלליגקייט ווירדען קאנגטע, דיעזער פאלל איזט ליידער ווירקליך אינגעטרעטען. אונד דיא הייפפ־

פאלליעטאן.

אונזערע צייט.

(16־טע פאיסטעטינג.)

„מיין פאטער ווירד דיעזען פראן מיט מיינער שוא קיים איינגעבען וואללען. (אנטע פרוא קראיאש ווייטער) דאך וואס קומטען מיט דיא פראגען, דיא נאך נאר נכט געשעללט זינד? אדינען וויא עס גאנגען, אם אידר פיינר מיינע מאטהילדע מעהר אין דיעזע אינבוליגונג לעבען, אלס אין ווירקליכקייט. — האבען וויא מיר אויך דאנן נכטס צו זאגען, הערר דאקטאר?“

דיינירד קאנטע נכט לענגער אן זיך האלטען; ער פאסטע דיא האנד דער קראנקען אונד שטאמטעלטע, דאס ער מאטהילדע לעבע מיט אייגער אנשטרענגונג, גרענצען. לאזען לעבען, דאס ער עס נכט גטוואגט האבע, אלס אייגנ. פאכנר אנזע אים דיא מאטטער דער פאנגעטאן קראיאש צו ווערען, אהנע אידער לעבען געווים צו זיין. — אינ, פאלגלך פערדיסטערט, פעסטע ער הענדע, דאס ער אהנע דיעזע שטונדע נעפאלאס אויך דאס אין אלדער אידער. שטיל ביא דער מאטהילדע קראיאש אויך נאך אין אנדערעס פאראר. מייל נגנגן אידן שפרעכען קאנטע, אלס דיעזע „בריעזע אבדריקס.

„דיא ערשיעקען מיך,“ דיעזע פרוא פאן קראיאש אונד דרוכטעטע זיך, אויף אידרען אינען גנעשטאנדע, עטפאר.

„עס איזט אויך נכט נכט שליממערעס, אלס מיינע מרוגעלינגע אבנוגסס, (אנטע דיינירד) דיא אך דא וואר־האפטיג פיר קיינען מאהל אנגעטאן — אך בין נגעגנגיא אויך ווירד.“

דיא קראנקע אנק ווידער לענגלנד אין איהר קיסען שווייגן.

„אך מיינע שאה, (אנטע דיא) דיא דעמטען אידר־גנער אין פערבינדונג בענאמגען גלייכען דיא מיר, לעמפער דיינירד, אך בין אייגע נגטע ווייאנגלייטע בריסטען, אבער־ע נגעהר אך מיך דעם הימטעל פיהלע, דעסטא ווענגער קאנן אך עס בעגרייפען, דאס דיעזער הימטעל דיא אין שטאטער פיהלע פערשיעדענע אינגענגע פיר דיא פער־שיעדענען דער קראנקען נכט מעהר אויף דער ערדע וויל־טען. אויך בעקלאגטע זיך מאטהילדע ביא דיינירד איבער אידרע מיטטער! דער אינזעיריטשעטס־פראפעסאר, דער אינגנגלייכע הייז־אריצט נעגלייך, דיא נעקאמטען אונד האבע איהר זאפאר ערדע אויפגעגנגנ, פאר אללעס דאס שרייבען בען פערבראכטען, מאכא אבער שטערע עכען יעטצט מיט גראפ־אבגא אין אינגנגס לעבראבטען בריעפגעגנגנ, נאר זא וויינטט קאנגע דיא יאכע דאך נכט דיין.

דיינירד שפראך ווללכטס מיט דער קראנקען אונד דיא נאכ איהר וואהרס, נור נאך אייגע ווילע, דיא לעגע. טע, צו שרייבען. דיא פיהלע ווללכטס, דאס דיא נכט מעהר פיעל לעבען אינגרע האבע

זא שרייבע דיא דענ נאך אידרע לעגעגע ווילע, אונד מאנס דאריאיש פאס דער אלטע הערר, דער פאטער דער קראנ־קען, אין דיינגס נרייגן מאנטעל, ע־ראנטער אונד פערשלאפ. פענער אלס זאגטע פאס לאנגע דעיינען דיא קראנקען כאנ אידרען פאטער צו זיין, אונד הינטער פערשלאפענען מוד. דען בלייבען דיא פאסט דריא שטערען צוזאמען. אונד זוגלייכאס; אלס דער אלטע הערר דאס קראנקענצימער פערלאזע, זאס מאטהילדע אים דיינען אייגען דיעזעלבע

דיינגס בענגען דאך פוהר: „דיא מאכט עס אונס לייכט, דיא נגטע ווענגע.“

„דייא פאן קראיאש שטיגן זיך אייגנע מאנגע נאך אידרע אינטערעסירונג מיט דעם דינגען אינגעע ווידער אין ווענגע צו ערהאלטן. ווידער לאנגטען דיא פייניג דעם הוזעס זיך אייגע מאלע פערזאמטען, ווידער עשטען דאס מאלעסס נעגטס דער הוזפיהלע אינטער אידנגען; אבער דעם זאגענגען בריהע הוזגנגס עשטנגנ עס נגטס דאס דיא נגראנגען דער קראנקען נכט מעהר אויף דער ערדע ווייל־טען. אויך בעקלאגטע זיך מאטהילדע ביא דיינירד איבער אידרע מוטטער! דער אינזעיריטשעטס־פראפעסאר, דער אינגנגלייכע הוז־אריצט נעגלייך, דיא נעקאמטען אונד האבע איהר זאפאר ערדע אויפגעגנגנ, פאר אללעס דאס שרייבען בען פערבראכטען, מאכא אבער שטערע עכען יעטצט מיט גראפ־אבגא אין אינגנגס לעבראבטען בריעפגעגנגנ, נאר זא וויינטט קאנגע דיא יאכע דאך נכט דיין.

דיינירד שפראך ווללכטס מיט דער קראנקען אונד דיא נאכ איהר וואהרס, נור נאך אייגע ווילע, דיא לעגע. טע, צו שרייבען. דיא פיהלע ווללכטס, דאס דיא נכט מעהר פיעל לעבען אינגרע האבע

זא שרייבע דיא דענ נאך אידרע לעגעגע ווילע, אונד מאנס דאריאיש פאס דער אלטע הערר, דער פאטער דער קראנ־קען, אין דיינגס נרייגן מאנטעל, ע־ראנטער אונד פערשלאפ. פענער אלס זאגטע פאס לאנגע דעיינען דיא קראנקען כאנ אידרען פאטער צו זיין, אונד הינטער פערשלאפענען מוד. דען בלייבען דיא פאסט דריא שטערען צוזאמען. אונד זוגלייכאס; אלס דער אלטע הערר דאס קראנקענצימער פערלאזע, זאס מאטהילדע אים דיינען אייגען דיעזעלבע

אינמאל אבגעשטראפט ווארדע, האט זיך נייע־דיגנס אייגע גוואלטהעטיגקייט צו שולדען קאממען לאסען נגגען אייגע אפפענטליכע בעהאנדע, נעפ־לך נגגען אייגען שטאאטס־אנוואלט, וועהאלב ער דען אנקלאגע־שטאנד פערזעטצט ווערדען מוס. דער פאלל, אום דען עס זיך הייר האנדעלט, איזט פאלגענדער: אגלעסלך דעם טיפא־עסלאר־ער פא־צעסעס זאגטע אין צייגע, נאמענס יאהאנן דייקא, אין בעצוג איך דיא אייפגעגנאמען ווארדען ווייכע פאלגנ־דעס: „נאך בעפאר דיעזע לייכע פאן דען הערבי־גערופענען אנשטען אינטערזוכט וואהרדע, האבע אך אים דעם מונדע גגזאגט אנאריס געהאר־ט, דאס דיא לייכע דיא אינעס „לעדעלילבען פרוינצימ־מערס“ וואר אונד דאהער אינמאגלך דיא דער פער־שווארגגען עסטער זין קאנגע;“ — הייריס שטעלל־טע הערר שטאאטס־אנוואלט זייפפערט דעם גע־רכטס־האפע דען אנטראג, דאס גגזאג אנאריס פאר־גגלאדען ווערדען מאגג, דאמיט מאן אים זייגגט מונדע הארע, אב ער ווירקליך דיא פאן יאהאן דייקא פאר־גגטראגגגע אייסערונג גגטהאן האבע! — הערר אנאריס, דער אים גגרכטס־זאאלע אינטער דען גגוזעונד וואר, ערבלוקטע אין דיע־זעס אנטראג דעם הערדען שטאאטס־אנוואלטעס זייפפערט אייגע בעליידיגגג פיר זייגע פערזאן. — קוריין דאריך בענאב זיך הערר זייפפערט דעם גע־גלייטגג דעם וויצע־שטאאטסאנוואלטעס אם ב־ר יי צ אים פריע, אום אין ווגגג פייטש לופט צו שאפפען. אלס הערר זייפפערט ווידער אין דען גערכטס־זאאל זיך בענגגען וואללטעס, לעס איהן אנאריס פאן דען הערדען אריקסאנדער לייגאי אונד בארגגיי אייפאלטעס, דיא פאן אים אים נאמגן אנאריס „אייפרלעיגג“ פערלאנגגטגן, צו ווערכעס ווייטקע אונד אים ווערכעס גיגגרע ער־דען דיא גערכטליכע פאראדגג אנאריס ווייגגטגן: — הערר זייפפערט ערוויגערטע: „עטצט מוס איך צוגר פערהאנדלגג געהגן, אבערדעס איזט עס נכט אגגטגגרג, אייגע „אייפרלעיגג“ איך אפפענער נאסגע צו געבען, זאבאדר דיא הייטיגע גערכטס־פערהאנדלגג בעשלאסגן איזט, בין איך גגרגג בעריזט, דעס יאגגטע אנאריס אין מיינגס אמטס־לאקאלע אדער אין מיינער וואהנגג נאבצוקאממגן!“ — „גגזא אנאריס ווייאר, דער מגטטלערווייל עבענ־פאללס הערבגגקאממגן ווייאר, פערלאנגגטגן דיינגן שטאך דראהגער שרייגגגנגנ: „אפאר־ט גגגגגטהוגגג, דא ער זיך זאגגטט זעלבסט, דורך מגטראנדלגג דעס הערדען זייפפערט, גגגגג־טהאנגג פערשאפפען ווירדע, אנאריס דיעס הערדען זייפפערט צו: „איך פערבעטע איהגגגן, מיינגן נאמגן צו גגגטעהרען! ווייגגן זיא דיעס נאך איינמאל טהגגן זא ווערדע איך זיא פערגיכטגן! ווגגן זיא מיך פער־

מהיילגגעהטער אן דיעזעס גגוויס אגגגזעגטצלכגן טיפאקטע וואר נכט עטוואס אין אינבעריישטגנדער דאר־פפגגיסטליכע מיט אינגגגן דוממגן בייערן, זאגגדערען אין בישאף, מיט אינגגס גראפפגן אונד אינער שטאטהאלטערין אלס צייגגגן: — ווייר מאכטגן נור פראגגגן, וואס געשעהגן ווירדע, ווגגן אין אינמיגדגגס כריסטליכעס מערכגגן, גגגגגן דגגן ווללגגן אהרער עלטערן, אין דיעזער ווייזע אגגס ווערגגטהגס אויפגגגגאמגגן ווארדגגן ווערע: מאן ווירדע דגגן אכט נכט בלאס אלס גגגגגלך אונגיל־טע ערקלערגגן, זאגגדערן עס קאגגגטע הערגגגס אין „בלבול“ ענטשטעהגגן. דאך דיא בריסטפ דירפפגגן מיט אינגגס ווירגגגגדע נאך בעלעבגגן פערפאהרגגן, אונד דאגגן שפרכיכט מאן נאך אין עסטערריי־ך פאן דער גלייכהייט דער קאפפעסאגגגן: אינע הייטיגע גלייכהייט דאס!

* (גגיי 50־גילדענגגאטע.) אין ווגגן ווירד עשטגגן, אגגטער אייפזכט דעם גגעטיגגגמגגן פגגגגגאנגגס־מגגיסטערס, הערגגן פאן קאללא, אייפ־ריגגאן דער הערשטעללונגגגגג